

KONKURENCES TIESĪBU ZIŅAS

Cienījamie lasītāji!

Šajā zvērinātu advokātu biroja RAIDLA LEJIŅŠ & NORCOUS sagatavotajā konkurences tiesību jaunumu apskatā atradīsiet ziņas par, mūsdiā, nozīmīgākajām nozares aktualitātēm.

Labprāt atbildēsim uz konkrētiem jautājumiem vai analizēsim kādu Jums aktuālu tēmu.

Ar cieņu -

Dace Silava-Tomsone
Vadošā partnere,
zvērināta advokāte

Uģis Zeltiņš
Zvērināts advokāts

Mārtiņš Tarlaks
Jurists

Šajā numurā:

Tiesu prakse

- [Apvienošanās darījums aktīvu iegādes formā ir noticis, ja ieguvējs īstenojis kontroli pār uzņēmumu](#)
- [Pirmais tiesas spriedums lietā par dominējošo stāvokli mazumtirdzniecībā](#)

Konkurences padomes lēmumi

- [Atļauja apvienoties Latvijas lielākajiem televīzijas kanāliem](#)
- [Naudas sods vairumtirgotājam par tālārpārdošanas cenu fiksēšanu](#)

Tiesu prakse

Apvienošanās darījums aktīvu iegādes formā ir noticis, ja ieguvējs īstenojis kontroli pār uzņēmumu

www.tiesas.lv

Senāts skaidrojais, ka vērtējot, vai ir notikusi (pabeigta) apvienošanās aktīvu iegādes darījuma formā, citastarp ir jāvērtē, vai notikusi kontroles īstenošana pār uzņēmuma darbību.

Nepieciešamība izlemt jautājumu radās aptieku apvienošanās lietā, kurā apgabaltiesa tika lēmusi, ka apvienošanās nav notikusi, lai gan ieguvējs bija ar pieņemšanas–nodošanas aktiem pārņēmis četru aptieku aktīvus, nomas līgumus, grāmatvedības dokumentus, deva rīkojumus aptieku vadītājiem, un aptiekas turpināja darboties. Nu jau Senāta atceltais spriedums tika pamatots ar Konkurences likuma normu, kas nosaka, ka „aktīvu [...] iegūšanu uzskata par apvienošanos, ja aktīvu [...] iegūšana palielina [...] ieguvēja tirgus daļu [...]”. Apgabaltiesa uzskatīja, ka vairākus mēnešus, kamēr aptieku licences nebija pārreģistrētas uz ieguvēju, ieguvējam pašam nebija tiesību izplatīt zāles un tas nevarēja palielināt savu tirgus daļu konkrētajā tirgū, līdz ar to nav uzskatāms, ka noticis (pabeigts) apvienošanās darījums.

Konkurences padome līdz šim ir izvairījusies izmantot Eiropas Savienības konkurences tiesībās ierastos „uzņēmuma” (undertaking) un „kontroles pārejas” jēdzienus, un ir attīstījusi alternatīvu teoriju par to, kā nošķirami ikdienas aktīvu iegādes darījumi no tādiem aktīvu darījumiem, kas uzskatāmi par apvienošanos, formulējot „ieguvēja tirgus daļas palielināšanas” principu, kas eventuāli tika ietverts arī Konkurences likumā.

Senāta spriedums rāda, ka likumā ietvertais formulējums nav pietiekami skaidrs. To ir grūti attiecināt uz situācijām, kurās pārdevējs formāli turpina būt komercdarbības veicējs, lai gan faktisko kontroli pār uzņēmumu jau uzsācis realizēt ieguvējs (tādas varētu būt, piemēram, tā sauktās [falšstarta situācijas](#), kad uzņēmuma pārdevējs uzsāk saskaņot būtiskus komercdarbības lēmumus ar pircēju jau pirms darījuma ir formāli noslēdzies).

Šajā lietā Senāts, neskatoties uz Konkurences likumā ietverto formulējumu, atsaucās uz konkurences tiesībās tradicionālo „kontroles pār uzņēmumu” koncepciju.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Pirmais tiesas spriedums lietā par dominējošo stāvokli mazumtirdzniecībā

www.tiesas.lv

Administratīvā apgabaltiesa izskatījusi pirmo lietu, kurā Konkurences padome konstatēja ļaunprātīgu dominējošā stāvokļa mazumtirdzniecībā (DSM) izmantošanu un uzlika naudas sodu mazumtirgotājam – SIA „RIMI Latvia” (RIMI). Par Konkurences padomes pieņemto lēmumu jau rakstījām [2011. gada 12. janvāra ziņu vēstulē](#).

Atlaides, kuras AS „Valmieras piens” piešķir pie RIMI grupas piederošajiem „Supernetto” zemo cenu veikaliem (hard discounters), Konkurences padome bija kvalificējusi kā nepamatotus maksājumus par piegādātās preces atrašanos mazumtirdzniecības vietās. Taču apgabaltiesa lēma par labu mazumtirgotājam, pilnībā atceļot Konkurences padomes lēmumu. Relatīvi šajā spriedumā apgabaltiesa izdarījusi vairākus interesantus secinājumus.

Tiesa piekrita RIMI nolīgta ekonomista secinājumam, ka zemāka piena piegādes cena, kas izteikta atlaides formā, ir neveiksmīgs faktiskā darījuma formulējums, un ka patiesībā gluži vienkārši pastāv divas iepirkuma cenas – RIMI veikaliem un Supernetto zemo cenu veikaliem. Tiesa piekrita arī RIMI norādītajam, ka mazumtirgotājam jābūt brīvam vienoties par iepirkuma cenu ne tikai supermārketiem un hipermarketiem, bet arī zemo cenu veikaliem. Savukārt Konkurences padomes pausto viedokli, ka zemāka cena zemo cenu veikalos RIMI ir jāpanāk, aprobežojoties ar

savu izmaksu optimizāciju vai samazinot tirgotāja peļņas procentu, tiesa noraidīja kā nepamatotu, norādot, ka būtiski zemāku cenu panākšanas priekšnoteikums ir arī zemākas iepirkuma cenas.

Būs interesanti vērot, vai visnotaļ loģiskais secinājums, ka ekonomiskā būtība nemainās atkarībā no tā, kā cena ir formulēta (atlaide no pamata cenas ir vienkārši cits veids kā izteikt gala cenu), tiks izmantots citās DSM lietās, kurās nav iesaistīti zemo cenu veikali. Jāpiebilst, ka laika posmā kopš Konkurences padomes lēmuma RIMI lietā Konkurences likums ticis papildināts, paredzot vēl vienu DSM jaunprātīgas izmantošanas izpausmi – atlaizu uzspiešanu vai piemērošanu. Šis noteikums jau pirms pieņemšanas tika kritizēts kā tāds, kas vērsts uz cenu regulēšanu. Jāsecina, ka apgabaltiesa vismaz šajā lietā nav atbalstījusi šādu valsts iejaukšanos līgumu slēgšanā.

Spridumā tiesa arī atgādināja, ka konkurences ierobežojumi var pastāvēt, ja tie ir sabiedrības interesēs, tādēļ, vērtējot DSM jaunprātīgu izmantošanu, būtu jāveic rūpīga lietas apstākļu izpēte attiecībā uz patērētāju interesēm, ko Konkurences padome nav darījusi. Tiesa norādīja, ka šajā lietā noteikumi par atlaidi patērētāju intereses ietekmēja pozitīvi, jo tiem bija iespēja iegādāties noteikta sortimenta preces Supernetto veikalos par zemākām cenām nekā citos lielveikalos.

Jāsecina, ka jau pirmā DSM lieta likusi tiesai pievērsties pašiem mulsinošākajiem DSM regulējuma aspektiem – pieņēmumam, ka konkrētu piegādātāju aizsardzība ir patērētāju interesēs, un faktiskai cenu regulēšanai iestādes prezumēta „taisnīguma” vārdā.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Konkurences padomes lēmumi

Atļauja apvienoties Latvijas lielākajiem televīzijas kanāliem

[Latvijas Vēstnesis, 30.05.2012., Nr. 84 \(4687\)](#)
www.kp.gov.lv

Konkurences padome pieņēmusi lēmumu vienā no pēdējā laika komplicētākajām apvienošanās lietām – tā saucamajā TV3 un LNT apvienošanās lietā. Darījums tika atļauts ar it kā „smagiem”, taču grūti kontrolējamiem nosacījumiem.

Zviedrijas mediju koncerns „MTG Broadcasting AB” (MTG) vēlējās iegādāties 100% AS „Latvijas neatkarīgā televīzija” (LNT) akciju. MTG pirms apvienošanās jau īstenoja izšķirošus ietekmi pār SIA „TV3 Latvia”, kurai pieder TV3, 3+ un TV6 televīzijas kanālu apraides tiesības. Savukārt LNT pieder LNT, TV5 un LMK televīzijas kanālu apraides tiesības.

Plānotā apvienošanās ietekmētu vairākus konkrētos tirgus. Apvienošanās darījuma rezultātā MTG kontrolēs divas no četrām Latvijas bezmaksas televīzijas programmām, kuru tirgus daļa ir 67,08% no skatīšanās laika. Šo programmu vienīgais atlikušais konkurents ir divi publiskie televīzijas kanāli LTV1 un LTV7. Bez tam Konkurences padome lēmumā secināja, ka jaunas bezmaksas televīzijas parādīšanās tirgū nav gaidāma.

Televīzijas reklāmas tirgū apvienotā tirgus dalībnieka daļa ir lielāka par 60%. Konkurences padome norādīja, ka šāda koncentrācija var būtiski ietekmēt piedāvājuma apmērus un cenas, LNT grupai piederošo televīzijas kanālu reklāmas cenām tikt pielīdzinātām salīdzinoši augstākajām MTG grupas kanālu reklāmas cenām un radot vispārēju cenu pieaugumu nozarē kopumā.

„Maksas televīzijas nespecializētu tēmu programmu izplatīšanas vairumtirdzniecības tirgū” – tas ir, tirgū, kurā TV pieslēguma pakalpojumu sniedzēji iegādājas retranslācijas tiesības – pēc Konkurences padomes domām, apvienošanās radīs situāciju, kurā palielināsies maksas televīzijas operatoru atkarība no MTG grupas, kura varētu mēģināt uzspiest pirkēt visus tās kanālus „sapakotā” veidā, nevis katru atsevišķi.

Neskatoties uz nopietnajiem riskiem, kas identificēti vairākos konkrētajos tirgos, Konkurences padome nolēma apvienošanās atļaut, lai gan ar nosacījumiem. Var nojaust, ka šāda lēmuma pamatā ir bijušas bažas par LNT bankrotu un tirgus atstāšanu, tādējādi „atbrīvojot vietu” MTG „dabīgi”. Tomēr lēmumā izklāstītie fakti par šādu risku neliecina. Lēmumā vienīgi konstatēts, ka LNT ir negatīvs pašu kapitāls, ka to ietekmējusi vispārējā finanšu krīze un ka nepieciešami papildus līdzekļi, lai varētu pildīt ilgtermiņa un īstermiņa saistības.

Konkurences padome norādīja, ka tās rīcībā nav informācijas par kāda cita tirgus dalībnieka vēlmi iegādāties LNT, lai gan uzreiz pēc pirmajiem publiskajiem paziņojumiem par plānoto apvienošanās darījumu viens no LNT pastarpinātajiem īpašniekiem un vadītājiem sniedza paziņojumus masu medijiem, nosaucot konkrētu kompāniju, kas bija iesniegusi alternatīvu akciju pirkuma piedāvājumu. LNT izvēle par labu MTG kopsakarā ar apvienoto uzņēmumu tirgus daļām liek secināt, ka šis pircējs bijis ieinteresēts „piemaksāt” par tirgus varu elektronisko mediju tirgū Baltijā.

Konkurences padome norāda, ka „bankrotējoša uzņēmuma aizsardzība [t.i., konkurences tiesību doktrīna, kas nosaka, ka nav vērts aizliegt pievienot uzņēmumu, kas citādi tik un tā izputētu] konkrētajā gadījumā nebūtu piemērojama viennozīmīgi [...], jo LNT aktīvu pilnīga iziešana no tirgus tuvākajā laikā nav pilnībā apstiprināta”. Īsi pievērsusies apvienošanās darījuma efektivitātei (sagaidāms izmaksu ietaupījums, solīta programmu satura kvalitātes uzlabošana), Konkurences padome secināja, ka darījuma pozitīvie efekti daļēji atsvērs negatīvos.

Apvienošanās noteikumi ir daudzskaitlīgi, un gan Konkurences padome, gan apvienošanās puses tos raksturo kā bargus: prasība LNT un TV3 kanāliem palikt bezmaksas apraidē līdz 2013. gada 31. decembrim, aizliegums MTG un LNT piederošo kanālu veidotās programmas pārdot sasaistīti, reklāmas cenas pēc 2012. gada nepalīelināt vairāk kā par inflācijas koeficientu, saglabāt atsevišķas un neatkarīgas ziņu redakcijas LNT un TV3 kanālam, nesamazināt ziņu raidījumu daudzumu, vismaz 21% raidlaika demonstrēt Latvijā veidotu saturu, utt. Saistošie noteikumi piemērojami līdz 2017. gada 31. decembrim, un Konkurences padome ir paturējusi tiesības līdz šim datumam lemt par pilnīgu vai daļēju apvienotā tirgus dalībnieka sadali, ja informācija par tirgus situāciju liecinātu, ka tas nepieciešams.

Var minēt, ka lēmuma pieņemšana izrādīsies mazāk grūtais no Konkurences padomes uzdevumiem; krietni vairāk izmanības un spēka prasīs MTG bez ierunām pieņemto nosacījumu izpildes kontrole.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Naudas sods vairumtirgotājam par tālākpārdošanas cenu fiksēšanu

[Latvijas Vēstnesis, 29.06.2012., Nr. 102 \(4705\)](#)
www.kp.gov.lv

Konkurences padome uzlikusi naudas sodu 31 403 LVL apmērā mājdzīvnieku barības vairumtirgotājam par tādu noteikumu iekļaušanu preču piegādes līgumos ar vairumtirgotājiem un mazumtirgotājiem, kas uzliek par pienākumu pieturēties pie vairumtirgotāja noteiktā minimālās cenas

līmeņa. Ņemot vērā, ka ierobežojošo noteikumu iniciators bija vairumtirgotājs, un ievērojot lietderības apsvērumus, Konkurences padome nolēma neierosināt lietu pret 682 sadarbības partneriem, ar kuriem šādi līgumi bija noslēgti.

Sodītais vairumtirgotājs Konkurences padomes pārstāvjiem skaidrojis, ka cenu ierobežojums mazumtirdzniecībā noteikts, lai nenotiktu „dempings” vairumtirgotāju starpā, savukārt minimālās cenas ierobežojums mazumtirdzniecībā noteikts, lai „veikaliem būtu izdevīgi strādāt”. Vairāki no Konkurences padomes aptaujātajiem tirgotājiem, ar kuriem slēgti šādi līgumi, skaidroja Konkurences padomei, ka noteikumus par tālākpārdošanas cenām arī ievērojuši. Viens no aptaujātajiem tirgotājiem pat norādīja, ka līguma noteikumi nerada nekādus darbības ierobežojumus, jo „mazumtirdzniecības gadījumā strādājam ar lielāku uzcenojumu”.

Jāsecina, ka vēl joprojām ļoti daudzi komersanti neizprot Konkurences likuma pamatnoteikumus, nespēj atpazīt rupjus pārkāpumus un pat izmeklēšanas gaitā sniedz paskaidrojumus, kas kalpo par spilgtu apsūdzošu pierādījumu.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

- Ja Jums ir kolēģi, kuri arī vēlas saņemt mūsu ziņu jaunumus, atbildiet uz šo e-pastu, priekšmeta ailē pēc nosaukuma „Konkurences tiesību ziņas” ierakstot vārdu „**KOLĒĢIS**”, kā arī norādot viņa/viņas kontaktinformāciju (vārdu un e-pasta adresi).
- Ja turpmāk nevēlaties saņemt mūsu ziņu jaunumus, atbildiet uz šo e-pastu, priekšmeta ailē pēc nosaukuma „Konkurences tiesību ziņas” ierakstot „**ATTEIKTIES**”.

ZAB RAIDLA LEJIŅŠ & NORCOUS

K. Valdemāra iela 20, Rīga, LV 1010

Tel: +371 67240 689

www.rln.lv

Šī ziņu vēstule ir ZAB RAIDLA LEJIŅŠ & NORCOUS publikācija un nav uzskatāma par juridisku padomu vai juridisku atzinumu par jebkādiem tajā minētiem faktiem vai apstākļiem. Mēs esam pielikuši pūles, lai apkopotu un sagatavotu ziņu vēstulē pieejamo informāciju, taču mēs negarantējam informācijas pareizību, pilnību vai aktualitāti. Ziņu vēstules saturs paredzēts vispārīgai informācijai, un mēs iesakām konsultēties ar juristu par Jums aktuālu konkrētu situāciju, precizējot Jūs interesējošos juridiskos jautājumus.